

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 157/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **TIT s. r. o.**, Zvolenská cesta 35, Banská Bystrica, IČO 45 967 776, zastúpeného Mgr. Mgr. Pavlom Sojkom, PhD., advokátom, Námestie Matice slovenskej 4262/23, Dubnica nad Váhom, proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43Cob/84/2019-1242 z 26. novembra 2019 a uzneseniu Okresného súdu Zvolen č. k. 14Cb/16/2016-1392 z 22. októbra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. januára 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označených v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.
2. Z ústavnej sťažnosti, pripojených príloh a rozhodnutí všeobecných súdov vyplýva nasledovný stav vecí:
3. Sťažovateľ bol žalobcom v konaní o zaplatenie 602 712,24 eur s príslušenstvom. Okresný súd rozsudkom č. k. 14 Cb 16/2016-979 z 11. októbra 2018 žalobu sťažovateľa zamietol (I. výrok) a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania voči sťažovateľovi vo výške 100 % (II. výrok).
4. Proti rozsudku podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd rozsudkom č. k. 43Cob/84/2019-1242 z 26. novembra 2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie (I. výrok) a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v rozsahu 100 % (II. výrok). Proti rozsudku

odvolacieho súdu podal sťažovateľ dovolanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), v ktorom poukázal na nedostatky jeho odôvodnenia. Súčasťou dovolania bola žiadosť sťažovateľa o oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie, ktorý v predmetnej veci predstavoval najvyššiu sumu 66 387 eur podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“).

5. Okresný súd sťažovateľovi uznesením zo 4. júna 2020 nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov za dovolanie.

6. Sťažovateľ podal sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, o ktorej rozhodol uznesením z 13. augusta 2020 tak, že ju zamietol.

7. Následne okresný súd uznesením z 22. októbra 2020 z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku (ktoré bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa 5. novembra 2020, od ktorej skutočnosti odvíja dodržanie zákonnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti aj vo vzťahu k rozsudku krajského súdu, pozn.) zastavil dovolacie konanie sťažovateľa.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Proti napadnutému uzneseniu o zastavení dovolacieho konania a predchádzajúcemu rozsudku krajského súdu, ktorým zamietol žalobu sťažovateľa, podal tento ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje, že

a) súd sa nevysporiadal s jeho rozhodujúcou argumentáciou o oslobodení od súdneho poplatku za dovolanie, a tým bola mu zmarená možnosť ďalšieho konania na dovolacom súde. Podľa neho nie je možné pokladať odôvodnenia uznesení okresného súdu zo 4. júna 2020 a z 13. augusta 2020 za dostačujúce. Je potrebné sa s takou relevantnou skutočnosťou, akou je následok nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov za dovolanie, vysporiadať detailnejšie a najmä presvedčivejšie, keďže ide o taký zásadný argument, od ktorého sa napokon odvíjajú i ďalšie skutočnosti dôležité na rozhodnutie vo veci samej,

b) súdy svojím nesprávnym procesným postupom znemožnili sťažovateľovi realizáciu jeho procesných práv a prístup k súdu,

c) nie je vlastníkom žiadnych nehnuteľných alebo hnuteľných vecí, nie je majiteľom žiadneho bankového účtu, nevlastní cenné papiere ani iné majetkové hodnoty. Jeho jediný rozhodujúci majetok predstavuje pohľadávka, ktorá bola uplatňovaná v základnom konaní a ktorú dlžník (v procesnom postavení žalovaného) odmieta dobrovoľne zaplatiť a robí ju spornou. Sťažovateľ nebol a nie je z objektívnych príčin schopný zaplatiť predmetný súdny poplatok,

d) nepriaznivú podnikateľskú situáciu si nezavinil sám, ale práve žalovaný, ktorý odmieta sťažovateľovi uhradiť jeho pohľadávku,

e) právnickej osobe – podnikateľovi nemožno podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít odňať právo na prístup k spravodlivosti a nepriznať mu oslobodenie od súdneho poplatku len z dôvodu „neúspechu v podnikaní“, resp. „prenášania podnikateľského rizika na štát“. Takýto výklad § 254 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) by bol rýdzo arbitrárny

a v rozpore so zásadou rovnosti strán sporu (k tomu porovnaj uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 130/2011 zo 14. apríla 2011, rozsudok najvyššieho súdu č. k. 5 Obo 127/2008, 5 Obo 128/2008, 5 Obo 129/2008 z 30. júla 2008). Uloženie poplatkovej povinnosti nemôže vo svojich dôsledkoch predstavovať reálnu a objektívnu prekážku prístupu k súdu (uznesenie ústavného súdu č. k. III. ÚS 209/2005 zo 17. augusta 2005, ako aj uznesenie najvyššieho súdu č. k. 8Sžf 60/2013 z 20. augusta 2014, kde sa uvádza: „*Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešne uplatňovanie práva alebo bránenie práva.*“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu:

9. Podľa právneho názoru sťažovateľa sa krajský súd nevysporiadal s rozhodujúcou argumentáciou sťažovateľa v odvolaní proti rozsudku okresného súdu. Odôvodnenie rozsudku je pri interpretácii aplikovateľných právnych noriem (§ 387 ods. 1, ako aj § 382 CSP v spojení s § 37 Občianskeho zákonníka) natoľko svojvoľné (arbitrárne), že sa ním celkom poprel ich účel a význam.

10. Ústavný súd konštatuje, že v tejto časti je ústavná sťažnosť podaná zjavne oneskorene, keďže rozsudok krajského súdu č. k. 43Cob 84/2019-1242 z 26. novembra 2019 v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 14Cb/16/2016-979 z 11. októbra 2018 nadobudli právoplatnosť 23. decembra 2019.

11. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštantne uvádza, že ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, I. ÚS 1/2019). Jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je preto jej podanie v zákonnej lehote. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

12. Podľa § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (čo v tomto prípade nenastalo, pretože dovolacie konanie bolo zastavené, pozn.).

13. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť proti napadnutému rozsudku krajského súdu až v roku 2021, teda zjavne po uplynutí zákonom ustanovenej dvojmesačnej lehoty. Ústavný súd preto bez toho, aby sa bližšie zaoberal jeho námietkami, ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému rozsudku krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu, že bola podaná oneskorene. To isté možno konštatovať aj vo vzťahu k uzneseniam okresného súdu (v petite ani nenamietaným, pozn.) v bode 8 písm. a), ktoré nadobudli právoplatnosť ešte 2. septembra 2020.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu:

14. Okresný súd uznesením z 22. októbra 2020 zastavil dovolacie konanie podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch iniciované sťažovateľom 21. februára 2020, keďže mu podľa § 5 ods. 1 písm. a) zákona o súdnych poplatkoch vznikla poplatková povinnosť, ktorá je podľa § 6 ods. 2 citovaného zákona za dovolanie vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku zákona o súdnych poplatkoch. Okresný súd vyzval 11. septembra 2020 sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 66 387 eur (2x 33 193,50 eur). Zároveň bol právny zástupca sťažovateľa vo výzve poučený, že ak nebude súdny poplatok v lehote 10 dní uhradený, súd dovolacie konanie zastaví. Predmetnú výzvu na úhradu súdneho poplatku prevzal právny zástupca 27. septembra 2020, pričom súdny poplatok za podané dovolanie v stanovenej lehote uhradený nebol.

15. Po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu ústavný súd konštatuje, že nevidí žiadny relevantný dôvod na prehodnocovanie záverov uznesenia okresného súdu. Okresný súd pri rozhodovaní a odôvodňovaní svojho právneho záveru správne interpretoval a aplikoval ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch, jeho závery sú dostatočne odôvodnené a nevykazujú žiadne znaky svojvôle.

16. Vzhľadom na prezentované závery ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. Obiter dictum:

18. V tejto súvislosti ústavný súd v závere uvádza, že sťažovateľ neuspel v konaní pred všeobecnými súdmi ako žalobca na dvoch stupňoch, kde už tam špekulatívnym spôsobom kalkuloval, aby mu nebol vyrubený súdny poplatok za žalobu v takej výške, ktorá by vyplývala z jeho nárokov, čo potvrdzuje aj žalovaný v bode 22 rozsudku krajského súdu takto: „*Poukázal pri tom na samotný postup žalobcu, ktorý nezaplatil za takmer celý žalobný návrh súdny poplatok, rozdelil žalobu účelovo na dve časti, úmyselne podal žalobu na miestne nepríslušnom súde, účelovo vtiahol do konania nesúvisiaceho žalovaného 2), aby sťažil námietku miestnej príslušnosti a zahlcoval súd prvej inštancie množstvom bezvýznamných a šikanózných procesných návrhov.*“ Sťažovateľ bol v konaní zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) – osobou práva znalou, u ktorej platí notorieta, že pozná platné právo, ale napriek tomu nedodrжал ani vo vzťahu k dvom rozhodnutiam všeobecných súdov zákonnú lehotu na podanie ústavnej sťažnosti (pozri bod 13). Ústavný súd tu dáva do pozornosti zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, podľa ktorej „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. „*práva patria len bdelym*“ (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili

a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. môžu strácať, tak ako to je aj v preskúmvanej veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. marca 2021

Peter Molnár
predseda senátu